

AKÚTNE INFEKČIE HORNÝCH DÝCHACÍCH CIEST

HLAVNOU TÉMOU 6. ROČNÍKA PROJEKTU ATIP

Dňa 21. septembra 2021 sa konal už šiesty ročník vzdelávacieho projektu Advanced Training in Pharmacy Care, známy aj pod skratkou ATIP, Farmaceutickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Vzhľadom na protiepidemiologické opatrenia sa tento ročník konal ako on-line webinár za prítomnosti organizátorov projektu: prof. PharmDr. Jána Klimasa, PhD., MPH, dekana FaF UK v Bratislave, doc. PharmDr. Daniela Minárikovej, PhD., MSc., koordinátorky projektu za FaF, MUDr. Andrei Šoltysovej, MBA zo spoločnosti Wörwag Pharma Slovensko, s. r. o. a zástupcov Slovenského spolku študentov farmácie na FaF. Projekt absolvovalo 72 študentov končiaceho ročníka magisterského štúdia na FaF UK v Bratislave.

■ Témou 6. ročníka boli akútne infekcie horných dýchacích ciest, ktoré sú až v 95 % spôsobené rôznymi respiračnými vírusmi. Prednáška prof. MUDr. Miloša Jeseňáka, PhD., MBA, MHA z Jeseniovej lekárskej fakulty v Martine, UK v Bratislave a Univerzitnej nemocnice v Martine sa zamerala na antivírusové pôsobenie zinku a iných látok v liečbe a prevencii respiračných ochorení. PharmDr. Peter Stanko, zo spoločnosti Pharm-Info v Bratislave, formou virtuálneho dispenzač-

ného trenažera ukázal študentom, ako má vyzerat' správne poradenstvo a dispenzácia liekov pri akútnych infekciách horných dýchacích ciest.

Prieskum o očkovaní

Počas pandémie COVID-19 sa do predia veľmi intenzívne dostala problematika očkovania proti prenosným infekčným ochoreniam, čomu sa venovala praktická časť projektu. V rámci projektu bol v gescii Slovenskej lekárskej komory

a v spolupráci so Slovenskou spoločnosťou alergológie a klinickej imunológie SLS realizovaný prieskum o očkovaní v lekárnach na Slovensku, ktorý ukázal vysokú dôveru v očkovanie medzi farmaceutmi, ale aj ochotu poskytovať očkovanie v lekárnach v budúcnosti.

Prieskumu sa zúčastnilo 457 lekárníkov z celého Slovenska a jeho cieľom bolo zistiť názory, postoje, vnímané prekážky a potrebné opatrenia v súvislosti so za-

vedením možnosti odporúčaného očkovania v lekárňach na Slovensku. Medzi odporúčané očkovanie patrí napr. očkovanie proti chrípke, COVID-19, pneumokokom, hepatitíde, kliešťovej encefalitíde, ľudskému papilomavírusu, pričom očkovanie proti chrípke v lekárňach je dnes už bežnou súčasťou očkovačnej stratégie v mnohých iných krajinách. Študenti sa zapojili nielen do aktívneho oslovenia lekárníkov na ich účasť v prieskume, ale na začiatku prieskumu aj oni sami vyplnili dotazník.

„Považovali sme to za zaujímavú vzorku, keďže títo študenti aktuálne vykonávajú svoju povinnú 6 mesačnú lekárenskú prax vo verejných lekárňach, a teda už majú určitú skúsenosť s prácou v lekárni. Navyše ide o študentov, ktorí v krátkej dobe ukončia svoje štúdium a prevažná väčšina začne vykonávať povolanie lekárnika, takže prípadne zavedenie odporúčaného očkovania v lekárňach by sa ich priamo týkalo,“ uviedla koordinátorka projektu doc. Mináriková z FaF UK v Bratislave. „Nielen COVID-19, ale aj chrípka patria medzi vysoko infekčné akútne ochorenia, ktorým je možné účinne predchádzať len očkovaním,“ doplnil prof. Jeseňák, prezident Slovenskej spoločnosti alergológie a klinickej imunológie SLS a dodal: „Vítame všetky snahy, ktoré pomôžu zlepšiť dostupnosť očkovania a lekárne sú v tomto prípade veľmi vhodné zdravotnícke zariadenia.“

Podľa prezidenta Slovenskej lekárskej komory PharmDr. Ondreja Sukeľu prieskum priniesol mnoho

„ Prieskum o očkovaní v lekárňach ukázal vysokú dôveru v očkovanie medzi farmaceutmi.“

HLAVNÉ VÝSTUPY Z PRIESKUMU

LEKÁRNICI AKO ZDRAVOTNÍCKI PRACOVNÍCI A OČKOVANIE

- Takmer 53 % lekárníkov bolo v minulosti očkovaných proti chrípke, aktuálne sa plánovalo proti chrípke očkovať len 36 %. V prípade študentov to bolo 26 % v minulosti a takmer 31 % to malo v pláne.
- Proti COVID-19 v čase prieskumu bolo už očkovaných 85 % lekárníkov a takmer 96 % študentov, 47 % lekárníkov a rovnako aj študentov sa plánovalo dať očkovať (nerozlišovalo sa, či by sa jednalo o prvé alebo ďalšie preočkovanie). Štvrtina lekárníkov a 26 % študentov uviedli, že už COVID-19 prekonali.
- 48 % lekárníkov a až 65 % študentov súhlasilo s názorom, že zdravotnícki pracovníci (vrátane lekárníkov), ktorí nemajú limitujúci dôvod, by mali byť očkovaní proti chrípke, aby chránili seba a svojich pacientov. V prípade COVID-19 tento súhlasný postoj malo až 76 % lekárníkov a 94 % študentov.

Organizátori 6. ročníka projektu ATIP, zľava: doc. PharmDr. Daniela Mináriková, PhD., MSc., koordinátorka projektu za FaF UK, prof. PharmDr. Ián Klimas, PhD., MPH, dekan FaF UK v Bratislave, MUDr. Andrea Soltysová, MBA, Wörwag Pharma Slovensko, s. r. o., PharmDr. Peter Stanko, Pharm-Info, Kristína Tothová, Slovenský spolok študentov farmácie na FaF UK, prof. MUDr. Miloš Jeseňák, PhD., MBA, MHA, JLF v Martine, UK v Bratislave a UNM.

zaujímavých zistení, ktoré môžu byť veľmi užitočné pri rozširovaní očkovacej stratégie do verejných lekární, ktoré iniciovala Slovenská lekárska komora vznikom expertnej platformy Fórum za dostupnejšie očkovanie. „Teší nás, že 59 % lekárnikov a až 83 % študentov, a teda budúci lekárnikov by súhlasilo so zavedením odporúčaného očkovania v slovenských lekárnach,“ doplnil prezident SLeK.

Členmi Fóra za dostupnejšie očkovanie sú aj zástupcovia Farmaceutickej fakulty UK. Prieskum tiež ukázal pozitívne čítanie a vnímanie lekárnikov pri rozširovaní ich kompetencií v duchu modernej lekárenskej starostlivosti, ktorej je ústretovo nastavená najmä mladšia generácia. „Sme hrdí na to, aký postoj majú naši študenti k očkovaniu, a to nielen osobný, ale aj ten profesijný. Je to znakom, že ich vzdelávanie orientujeme správnym smerom a vychovávame odborne, ale aj hodnotovo správne orientovaných budúci lekárnikov,“ skonštatoval prof. Klimas, dekan Farmaceutickej fakulty UK v Bratislave.

V mene organizačných partnerov, FaF UK v Bratislave, farmaceutickej spoločnosti Wörwag Pharma Slovensko s. r. o. a Slovenského spolku študentov farmácie pri FaF UK, vyslovujeme poďakovanie zúčastneným študentom, prednášajúcim a ostatným spolupracovníkom za úspešný priebeh šiesteho virtuálneho ročníka projektu ATIP. Vyjadrujeme tiež úprimné poďakovanie Slovenskej lekárskej komore a Slovenskej spoločnosti alergológie a klinickej imunológie SLS za aktívnu spoluprácu na prieskume, ako aj všetkým lekárnikom, ktorí sa do neho zapojili.

doc. PharmDr. Daniela Mináriková, PhD., MSc.
Koordinátorka ATIP
Farmaceutická fakulta UK

HLAVNÉ VÝSTUPY Z PRIESKUMU

LEKÁRNE A OČKOVANIE

- + 59 % lekárnikov a 83 % študentov súhlasilo so zavedením odporúčaného očkovania v slovenských lekárnach. Malo by ísť o odporúčané očkovanie zdravých dospelých, a to proti chrípke (75 % lekárnikov a až 94 % študentov), proti COVID-19 (65 % lekárnikov a až 94 % študentov) a o iné odporúčané očkovania (58 % lekárnikov a 83 % študentov). S uvedenými odporúčanými očkovaniami bez limitov, napr. aj u seniorov, tehotných a dojčiacich žien a pod. súhlasil len malý podiel účastníkov prieskumu.
- + 59 % lekárnikov sa domnievalo, že ich lekárneň by mala záujem poskytovať očkovanie proti chrípke a 54 % z nich by sa chcelo stať očkujúcim lekárnikom a toto očkovanie realizovať, v prípade študentov to bolo až 79 %.
- + Za hlavné činnosti spojené s očkovaním lekárnici považovali objednávanie, skladovanie a výdaj vakcín (takmer 95 %), odborné poradenstvo o vakcínach a očkovaní pre návštevníkov lekárne, monitoring a hlásenie nežiaducich účinkov v súvislosti s očkovaním (90 %). Očkovať priamo v lekárni označilo 55 % lekárnikov a aj mimo lekárne 58 %. Len 25 % lekárnikov súhlasilo s poskytovaním priestoru lekárne na očkovanie inými zdravotníckymi pracovníkmi a 28 % súhlasilo s predpisovaním vakcín na odporúčané očkovanie.
- + Za najväčšie prekážky pri potenciálnom zavedení očkovania proti chrípke v lekárnach lekárnici považovali nedostatok personálu v lekárnach a jeho pracovnú záťaž (takmer 78 %) a nevyhovujúci priestor lekárne (73 %). Za najmenšiu prekážku označili nedostatočnú podporu a ochotu vedenia lekárne (19 %). Finančné ohodnotenie tohto výkonu nebolo uvedené v daných prekážkach, nakoľko sa počíta, že pri zavedení očkovania proti chrípke v lekárnach by to bolo automaticky systémovou súčasťou tohto lekárenského výkonu.
- + Za najdôležitejšie opatrenie pre zavedenie očkovania proti chrípke lekárnici označili špeciálny kurz/školenie pre vakcinačného lekárnika vrátane prvej pomoci (takmer 86 %). Viac ako 80 % respondentov označilo ďalšie opatrenia: možnosť konzultácie s lekárom, riešenie zodpovednosti a rizík pre vakcinačného lekárnika a lekárneň, motivujúce finančné ohodnotenie pre lekárneň a lekárnika a podpornú kampaň na propagáciu očkovania v lekárni. Potrebný súhlas lekára s očkovaním pacienta proti chrípke v lekárni a možnosť organizovať očkovanie v rámci lekárne (napr. objednávanie, vyčlenenie určitého dňa a pod.) označilo 74 % a 73 % lekárnikov.